

1

Оуди Палмър така и не се научи да плува. Когато беше момче и ходеше с баща си за риба на езерото Конроу, му казваха, че да си добър плувец е опасно, защото дава на човек измамно чувство за сигурност. Повечето хора се давеха, тъй като се втурваха да плуват към брега, уверени, че могат да се спасят, а всъщност оцеляваха онези, вкопчени в плаващите останки.

– Така че ето какво трябва да направиш – каза татко му, – да се заловиш като лепка.

– Какво е лепка? – попита Оуди.

Татко му се замисли.

– Добре де, да се заловиш като еднорък мъж, който виси от скала, докато го гъделичкат.

– Аз имам гъдел.

– Знам.

И баща му започна да го гъделичка, докато цялата лодка се разтресе и всичката риба в околността се изпокри, а Оуди остана няколко петна напишкано по панталоните си.

Това стана постоянен майтап между двамата им – не напишканото, а примерите за здраво захващане.

– Трябва да се заловиш като гигантска сепия, хванала кашалот – казваше например Оуди.

– Трябва да се заловиш като изплашено котенце за пуловер – отговаряше баща му. – Трябва да се заловиш като бебе, кърмено от Мерилин Монро.

И така нататък...

Застанал в средата на черния път по някое време след полунощ, Оуди си спомня за тези риболовни излети с топли чувства и си мисли колко много му липсва татко му. Наедряла и бяла, луната грее над главата му и оставя сребърна пътека по повърхността на езерото. Той не може да види отсрещната страна, но знае, че трябва да е там. Бъдещето му го чака на онзи далечен бряг, точно както смъртта го дебне на този.

При завоя проблясват фарове и набират скорост към него. Оуди се хвърля по очи в едно дърво и обръща лице към земята, така че да не отразява светлината. Камионът профучава край него и вдига облак прах, който се издува като балон и се посипва наоколо, така че мъжът може да го усети между зъбите си. Изправя се на ръце и колене, пълзи през преплетения къпинак и влачи големите пластмасови шишета зад себе си. Всеки момент очаква да чуе нечий кръсък или издайническото шракване на куршум, който се плъзга в патронника. Стига до брега на езерото, загребва кал и я размазва обилно по лицето и ръцете си. Шишетата тракат на кухо по коленете му. Завързал е осем от тях заедно и ги е стегнал с парчета от въже и ивици от съдрани чаршафи.

Събува обувките си, завързва ги една за друга и ги провесва на врата си. После връзва на възел платнената чанта около кръста си. Ръцете му са раздрани от бодливата тел, но не кървят силно. Къса ризата си на ленти и превързва дланите си, като пристяга възлите със зъби.

Още автомобили преминават по пътя над него. Фарове. Гласове. Скоро ще доведат кучетата. Нагазва в дълбоката вода, прегръща бутилките и ги притиска към гърдите си. Започва да рита, но се старее да не пляска силно, преди да се отдалечи повече от брега.

Използва звездите за навигация и се опитва да плува в права линия. Трябва да премине още пет-шест километра, за да прекоси язовир „Чоук Кейниън“. Горедолу по средата или дори по-близо има остров – ако Оуди изобщо оцелее толкова дълго.

Минутите и часовете минават и той губи представа за времето. На два пъти се преобръща и потъва, но после притиска шишетата по-силно към гърдите си и отново се озовава на повърхността. Две от тях се откъсват и отплават. Едно е пукнато и започва да се пълни. Превръзките на ръцете му отдавна са се развързали от водата.

Умът му се рее, носи се от спомен на спомен – места и хора. Такива, които е харесвал, и други, от които се е страхувал. Мисли за детството си, как играеше на топка с брат си. Как на четиринасет сподели замразена плодова близалка с Фийби Картър, която му позволи да бръкне в ослепителнобелите ѝ гащички на задните седалки в киното. Гледаха „Джурасик парк“ и тиранозавърът рекс току-що бе излял алчен адвокат, който се опитваше да се скрие в преносима химическа тоалетна.

Оуди не помни почти нищо друго от филма, но Фийби Картър живее в паметта му. Баща ѝ беше шеф в завода за рециклиране на батерии и се движеше с мерцедес, докато всички останали караха потрошени таратайки с повече ръжда, отколкото боя. Господин Картър не одобряваше дъщеря му да се движи с момчета като Оуди, но Фийби не го слушаше. Къде ли е сега? Омъжена. Бременна. Щастлива. Разведена. Работи на две места. Боядисва косата си. Остаряла е. Гледа шоуто на Опра.

Друг спомен: вижда майка си, застанала до кухненската мивка, да пее „Премини към Лу“¹, докато мие чиниите. Имаше навика да си измисля собствени куплети. Баща му влиза вкъщи от гаража и използва същата сапунена вода в мивката, за да измие мръсотията и смазката от ръцете си.

Покойният Джордж Палмър някога беше едър като мечка мъж с ръце като бейзболни ръкавици и с лунички по носа – сякаш облак черни мушици се бяха нароили по лицето му и останали там. Красив. Обречен. Мъжете в семейството на Оуди винаги умираха млади – най-често в миньорски или сондажни произшествия. Срутвания. Метанови експлозии. Индустриални инциденти. Черепът на дядо му по бащина линия беше счупен от триметрово парче сондажна тръба, изстреляно на шейсет метра от експлозия. Чичо му Томас беше затрупан заедно

¹ Популярна американска детска песничка, при която се танцува в кръг и се сменят партньорите. – б. пр.

с осемнайсет други мъже. Не си направиха труда да извадят телата.

Бащата на Оуди наруши традицията, като остана жив до петдесет и пет. Спести достатъчно пари по сондите, за да купи гараж с две газови помпи, сервиз и хидравличен асансьор. Работеше шест дни в седмицата в продължение на двайсет години и осигури образование на трите си деца – или поне щеше, ако Карл си беше направил труда да опита.

Джордж имаше най-дълбокия, най-мекия глас от всички мъже, които Оуди бе срещал – звучеше като чакъл, който се премята във варел, пълен с мед. Но с годините татко му имаше все по-малко за казване, мустаците му побеляха, а ракът разяде органите му. Оуди не отиде на погребението. Не беше с него и по време на боледуването му. Понякога му се струваше, че причината за смъртта му е разбито сърце, а не цял живот пушене на цигари.

Оуди отново се преобръща. Водата е топла, горчива и влиза навсякъде – в устата, в гърлото, в ушите му. Мъжът иска да се бори за въздух, но изтощението го придърпва надолу. Краката му горят, ръцете го болят, няма да успее да стигне отсреща. Тук приключва всичко. Щом отваря очи, вижда жена ангел с бели роби, които се стелят и къдрят около нея, сякаш тя по-скоро лети, отколкото плува. Жената разтваря ръце да го прегърне, гола под прозрачната тъкан. Оуди може да усети парфюма и топлината на тялото ѝ, притиснато към гърдите му. Очите ѝ са притворени, устните ѝ са откренати и чакат целувка.

После го зашлепява силно и му казва:

– Плувай, копеле такова!

Оуди се изтласква на повърхността, вдишва трескаво въздух и се вкопчва в пластмасовите шишета, преди да отплуват. Кашля и вода се излива от устата и носа му. Премигва. Концентрира се. Вижда отражението на звездите по водата и върховете на изсъхналите дървета, осветени от луната. Започва отново да ритя, движи се нагоре и си представя призрачната форма във водата под него, която го преследва като потопена месечина. Часове по-късно Оуди усеща камъни под краката си и се завлича на брега, срива се върху тесен пясъчен плаж и изритва бутилките настрани. Нощта е напоена с миризма на

НА ЖИВОТ И СМЪРТ

диви животни и все още пази топлината на деня. Над водата на талози се спуска мъгла, сякаш наоколо блуждаят душите на удавени рибари.

Мъжът лежи по гръб и гледа как луната се скрива зад облаците, които сякаш се носят в открития космос. Затваря очи и като че ли усеща тежестта на жената ангел, която го е яхнала. Тя се навежда, гали бузата му с дъх и близо до ухото му прошепва:

– Помни обещанието си.

Сирените вият. Мос се опитва да се върне към съня, но тежки ботуши къртят по металните стълби; ръце сграбчват железните решетки, прахът потреперва по стъпалата. Прекалено рано е. Сутрешното преброяване обикновено е в осем. Защо вие сирената? Вратата на килията се отваря, плъзга се настрана с тъп метален звук.

Мос отваря очи и простенва. Сънувал е жена си и боксерките му са издути. „Все още го мога“ – мисли си. Знае какво би казала Кристъл: „Ще го използваш ли, или само ще си го гледаш цял ден?“

Заповядали са на затворниците да излязат от килиите, а те чешат пъповете или топките си и чоплят гурели от очите си. Някои излизат доброволно, а други се налага да бъдат окуражени с бухалка. Килиите са на три нива и обграждат правоъгълен двор с обезопасителни мрежи, които предпазват хората от опити за самоубийство или от това да бъдат хвърлени от пътеките. На тавана има плетеница от тръби, които гъргорят и тропат, сякаш нещо зловещо живее в тях.

Мос става тромаво и се завлича навън. Бос. Изправя се на площадката с лице към стената. Грухти. Пърди. Той е огромен мъж, може да е поомекнал в коремната област, но е масивен в раменете благодарение на лицевите опори и набиранията на лост, които прави по десетина пъти на ден. Кожата му е с цвят

НА ЖИВОТ И СМЪРТ

на млечен шоколад, а очите му като че ли са прекалено големи за лицето, така че изглежда по-млад за своите четирийсет и осем години.

Мос поглежда вляво. Майския бръмбар е опрял главата си на стената и се опитва да спи прав. Татуировките му изпъкват и се зъбят от предмишниците и гърдите му. Бившият любител на метамфетамини има тясно лице и мустаци, оформени като широки криле, които се простират до средата на бузите му.

– Какво става?

Майския бръмбар отваря очи:

– Май има бягство.

Мос поглежда в другата посока. По продължението на площадката вижда десетки затворници, застанали пред килиите си. Вече всички са навън... Не, не всички. Мос се навежда надясно и се опитва да надникне в съседната килия. Пазачите идват.

– Хей, Оуди, ставай, мой човек – промърморва.

Тишина.

От горното ниво прогърмява глас. Някой спори. Разрязва се схватка, докато нинджите се втурват нагоре по стълбите и потушават сбиването.

Мос пристъпва по-близо до килията на Оуди.

– Събуди се, мой човек.

Нищо.

Обръща се към Майския бръмбар. Погледите им се срещат, задават си безмълвно един и същ въпрос.

Мос прави две крачки вдясно, въпреки че пазачите може би го наблюдават. Взира се в тъмната килия на Оуди и вижда закованото за стената легло. Легена. Тоалетната. Вътре няма нито топло, нито студено тяло.

Пазач извиква отгоре:

– Всички са налице и преброени.

Втори глас идва отдолу:

– Всички са налице и преброени.

Шапките и бухалките приближават. Затворниците прилепят тела към стените.

– Тук горе! – крещи пазач. Ботушите го последват.

Двама от униформените претърсват килията на Оуди, сякаш има къде да се скрие – под възглавницата или зад дезодоранта. Мос рискува да обърне глава и вижда, че заместник-надзирателят Грейсън се появява най-горе на стълбите, запотен от изкачването. По-дебел е от анимационния герой Албърт, коремът му виси над излъскания кожен колан, а тройната му гуша е на път да скъса яката му.

Грейсън стига до килията на Оуди. Поглежда вътре и шумно си поема въздух. Разкопчава полицейската си палка, потупва по дланта си с нея и се обръща към Мос:

– Къде е Палмър?

– Не знам, сър.

Палката се връзва в коленете на Мос и го поваля като отсечено дърво. Грейсън се надвесва и пита:

– Кога го видя за последно?

Мос се поколебава, опитва се да си спомни. Палката се забива отдясно, точно под ребрата му. Светът се завърта бясно пред очите му.

– По време на храненето – изпъшква.

– Къде е сега?

– Не знам.

Лъскавината сякаш се изпарява от лицето на Грейсън.

– Заключение всички. Искам затворникът да бъде намерен.

– Ами закуската? – пита един офицер.

– Могат да почакаат.

Завличат Мос в килията му. Вратите се затварят. В следващите два часа той лежи на леглото, слуша вибрациите из сградата на затвора и стене. Сега са в работилницата. Преди бяха в пералното помещение и в библиотеката.

От съседната килия чува как Майския бръмбар потропва по стената.

– Хей, Мос!

– Какво?

– Мислиш ли, че се е измъкнал?

Мос не отговаря.

– Защо би направил подобно нещо през последната си нощ тук?

НА ЖИВОТ И СМЪРТ

Мос продължава да мълчи.

– Винаги съм казвал, че кучият син е луд.

Пазачите отново идват. Майския бръмбар се връща на леглото си, Мос продължава да слуша напрегнато. Ботушите спират пред неговата килия.

– Ставай! С лице към отсрещната стена! Разтвори крака!

Влизат трима мъже. Оковават китките и глезените на Мос, така че той може само да се тътри. Панталоните му са разтворени и няма време да закопчее копчетата. Трябва да ги придържа с ръка да не се свлекат. Затворниците подвикват от килиите си и крещят разни неща. Мос върви през снопове светлина и зърва полицейски коли отвъд главните порти, чиито излъскани повърхности отразяват слънцето.

Когато стига до административното крило, го карат да седне. Пазачите от двете му страни не казват нищо. Мос вижда профилите им, шапките с козирка, очилата и тениските в телесен цвят, тъмнокафявите им пагони. Чува и гласове в съседната стая. От време на време един глас се извисява над другите. Отправя обвинения. Разпределя вина.

Пристига храна. Мос усеща как стомахът му се присвива, а устата му се пълни със слюнка. Минава още час. По-дълъг. Някои си тръгват Ред е на Мос. Той се дотътри в стаята със ситни стъпки, свел поглед към земята. Главен надзирател Спаркс е облечен в тъмен костюм, вече смачкан на места. Той е висок мъж със сребриста коса, дълъг тънък нос и се движи, сякаш балансира книга на главата си. Прави знак на офицерите да се оттеглят и те заемат позиции от двете страни на вратата.

По продължението на едната стена има маса, отрупана с чинии недоядена храна: пържени раци с мека черупка, свински ребърца, пържено пиле, картофено пюре и салата. Печените царевични кочани лъщят от масло и имат черни следи от тиган. Надзирателят вдига свинско ребро, оглозгва месото от костта и бърше пръсти с мокра кърпичка.

– Как се казваш, синко?

– Мос Джеремай Уебстър.

– Що за име е Мос?

– Ами, сър, мама не знаела как да напише „Мойсей“ в акта ми за раждане.